

Geannoteerde agenda Europese Raad 19 en 20 maart 2026

Introductie

Op 19 en 20 maart a.s. vindt de Europese Raad (ER) plaats in Brussel. Op de agenda staan Oekraïne, het Midden-Oosten, concurrentievermogen en de interne markt, het meerjarig financieel kader, veiligheid en defensie, migratie en een lunch met de secretaris-generaal van de Verenigde Naties. En marge van de ER zal er een Eurozonetop zijn. De minister-president is voornemens deel te nemen aan de ER en de Eurozonetop. Voorafgaand aan de ER zal de minister-president deelnemen aan een ontbijtsessie over migratie.

Oekraïne

De ER zal spreken over de voortdurende Russische agressieoorlog tegen Oekraïne. Hierbij zal de ER naar verwachting stilstaan bij de lopende vredesinspanningen en de urgentie van voortgezette militaire en niet-militaire steun aan Oekraïne. In dit licht zal het kabinet oproepen tot een snel formeel akkoord op de EU-steunlening van EUR 90 miljard aan Oekraïne en voorspoedige implementatie ervan. Alle lidstaten dienen hieraan mee te werken. Ook zal het kabinet benadrukken dat de lening op zichzelf niet voldoende is om tegemoet te komen aan alle noden van Oekraïne. Het kabinet zal andere lidstaten oproepen hun militaire en niet-militaire steun te intensiveren, ook in het kader van een eerlijke lastenverdeling. Het kabinet zal benadrukken dat het de brede Nederlandse steun aan Oekraïne onverminderd en meerjarig blijft voortzetten. Daarnaast zal het kabinet benadrukken dat het belangrijk is om de druk op Rusland verder op te voeren, onder meer door een snel akkoord op het twintigste sanctiepakket en door voortvarend te werken aan aanvullende maatregelen. Het kabinet zal de inspanningen van de Commissie steunen om de onacceptabele blokkades op de lening, het twintigste sanctiepakket en de *European Union Assistance Mission (EUAM)* onverwijld op te lossen.

Midden-Oosten

De ER zal spreken over het gewapend conflict in het Midden-Oosten. Nederland maakt zich ernstige zorgen over het gewapend conflict in het Midden-Oosten. De veiligheid van Nederlanders in het Midden-Oosten heeft voor het kabinet de hoogste prioriteit. Het kabinet zet zich daarom ook in om Nederlanders te ondersteunen bij vertrek door meer vluchten te organiseren waarmee Nederlanders kunnen worden gerepatriëerd. Daarbij zet het kabinet in op samenwerking met (EU-)partnerlanden om extra capaciteit op repatriërvluchten uit de regio waar mogelijk uit te wisselen

Het kabinet is solidair met partners in de regio die worden geraakt door Iraanse aanvallen, o.a. op civiele infrastructuur. Het kabinet veroordeelt met klem deze Iraanse aanvallen en onderstreept dat deze moeten stoppen. Het is essentieel dat de EU solidariteit richting de getroffen partners blijft uitdragen. Nederland verwelkomt in dit licht de door de EU Hoge Vertegenwoordiger Kallas ingelaste bijeenkomst met GCC-landen. Het kabinet ziet daarnaast dat het conflict ook leidde tot een aanval van Hezbollah op Israël en in reactie daarop bombardementen van Israël op Hezbollah in Libanon. Het kabinet maakt zich zorgen over de situatie in Libanon die hiermee verder onder druk staat. Het kabinet verwelkomt het verbod van de Libanese regering op militaire activiteit van Hezbollah.

Nederland onderstreept ook in EU-verband het belang van een gecoördineerde aanpak om te zorgen voor de-escalatie, een diplomatieke oplossing te bevorderen en de gevolgen van het conflict voor Nederland zoveel als mogelijk te beperken. Nederland blijft tevens in EU-verband het belang onderstrepen van aandacht voor de secundaire effecten van de escalatie, die ook gedeelde Europese belangen raken, bijvoorbeeld op het gebied van veiligheid, energie, economie, migratie en scheepvaart. Het kabinet blijft alle partijen oproepen zich te houden aan het internationaal recht.

De ER zal daarnaast ingaan op de voortgang van de implementatie van het plan van president Trump voor de beëindiging van het conflict in de Gazastrook en spreken over de situatie op de Westelijke Jordaanoever. Met de gewelddadige escalatie staat ook de situatie in Gaza en de Westelijke Jordaanoever verder onder

druk. Nederland zal hier aandacht voor vragen en in het bijzonder voor de nijpende humanitaire situatie, o.a. door de iNGO registratiewetgeving en gesloten grensovergangen. De kabinetsinzet blijft gericht op een duurzame oplossing voor het Israëlisch-Palestijnse conflict. Dat betekent o.a. concreet dat het kabinet zich inzet voor verdere uitwerking en implementatie van het vredesplan van president Trump zodat het vechten duurzaam stopt, Hamas ontmantelt, de humanitaire noden worden gebezigd en de Palestijnse Autoriteit kan terugkeren naar Gaza en verenigd wordt met de Westelijke Jordaanoever. Hiervoor is duidelijke Europese betrokkenheid van belang, onder andere via bestaande GVDB-missies, steun aan de Palestijnse Autoriteit en steun aan de wederopbouw van Gaza. Ook zal Nederland aandacht vragen voor de zorgelijke situatie op de Westelijke Jordaanoever en oproepen een blijvende EU-inzet te tonen op het gebied van sancties tegen gewelddadige kolonisten, naast de sancties gericht op Hamas en de *Palestinian Islamic Jihad*.

Concurrentievermogen en interne markt

De ER zal van gedachten wisselen over concurrentievermogen en de interne markt, voortbouwend op de uitkomsten van de buitengewone ER van 12 februari jl. en de ER van 18 en 19 december jl.

De Commissie heeft aangekondigd voorafgaand aan de ER een Interne Markt *Roadmap* te publiceren met concrete acties en tijdslijnen voor voortgang op de interne markt. De nadruk van de kabinetsinzet zal tijdens de ER liggen op 1) het aanpakken van structurele ongerechtvaardigde belemmeringen op de interne markt en regeldruk; 2) het stimuleren van Europees technologisch leiderschap; 3) verbinding van EU concurrentievermogen, weerbaarheid, en decarbonisatie en energieprijzen 4) versterking van het concurrentievermogen door een coherent economisch buitenlandbeleid gestoeld op economische veiligheid, open handel en partnerschappen.

Verdieping van de Europese kapitaalmarktunie blijft prioritair. Het kabinet pleit daarom onder andere ook voor snelle aanneming van het kapitaalmarktintegratie- en toezichtscentralisatiepakket (KTP Pakket).

Er is binnen de ER brede overeenstemming over de urgentie van het versterken van het EU-concurrentievermogen en vervolmaken van de interne markt. Tegelijkertijd bestaan er tussen de lidstaten verschillende opvattingen over de onderliggende instrumenten die hiervoor ingezet kunnen worden, zoals een Europees voorkeursprincipe. Het kabinet is in beginsel terughoudend: een EU-voorkeursprincipe kan waar nodig worden ingezet om de weerbaarheid van de Unie te versterken en, wanneer minder ingrijpende maatregelen of inzet van bestaande handelsinstrumenten ontoereikend zijn, om strategische markten te stimuleren die essentieel zijn voor de lange termijn weerbaarheid van de Unie, waarbij per sector, waardeketen of industrie zorgvuldig de baten afgewogen moeten worden tegen de kosten.

Verscheidende lidstaten hebben zorgen over de betaalbaarheid van energie. De geopolitieke situatie heeft die zorgen versterkt. Deze lidstaten zien in uitstel of afzwakking van bestaande klimaatregelgeving zoals het ETS een oplossing. Ook pleiten sommige lidstaten voor vergaande ingrepen in het elektriciteitsmarktontwerp. Het kabinet is geen voorstander van deze maatregelen maar ziet een goed functionerende, geïntegreerde Europese energiemarkt juist als randvoorwaarde voor leveringszekerheid en betaalbare prijzen. Ook beschouwt het kabinet ETS juist als kerninstrument voor kostenefficiënte decarbonisatie. Nederland zet daarom in op voorspelbare en stabiele randvoorwaarden voor industrie.

Meerjarig Financieel Kader

Tijdens de Europese Raad (ER) in maart zal een gedachtewisseling plaatsvinden over het volgende Meerjarig Financieel Kader (MFK). De ER zal stilstaan bij de voortgang van de onderhandelingen over het MFK en het eigenmiddelen besluit (EMB). Naar verwachting zal daarbij in het bijzonder aandacht uitgaan naar het Europees Concurrentievermogen Fonds (ECF), financiering en de *governance* van het MFK. Het kabinet zet in op een sterk, toekomstbestendig en gemoderniseerd MFK dat bijdraagt aan de strategische doelen van Europa, in het bijzonder op gebied van concurrentievermogen, innovatie, asiel en migratie, en veiligheid en defensie. Het kabinet zet zich in voor een acceptabele omvang van de Nederlandse afdrachten aan de EU inclusief behoud van de bni-correctie.

Bij het ECF is het van belang dat waar mogelijk wordt gefocust op de meest strategische technologieën en sectoren. Middelen binnen het ECF moeten zoveel mogelijk op basis van excellentie en impact worden ingezet, via open en competitieve procedures. Ten aanzien van de *governance* van het MFK pleit het kabinet voor een versterkte rol van de ER en de lidstaten in de vormgeving en uitvoering van het volgend MFK. Tegelijkertijd dient te worden gewaarborgd dat administratieve processen doelmatig blijven en niet onnodig worden verzwaaard.

Europese defensie en veiligheid

De ER zal stilstaan bij alle lopende sporen op het gebied van Europese defensie en veiligheid. Leidend hierbij zijn het Witboek Europese defensiegereedheid 2030 van maart 2025¹ en de hierop volgende Routekaart defensiegereedheid van oktober 2025. Het kabinet verwelkomt in het algemeen de toenemende rol van de EU op dit thema in de vorm van financiering, wetgeving en coördinatie. De NAVO blijft voor Nederland de hoeksteen van de collectieve afschrikking en verdediging van het continent. Nederland zal het belang benadrukken van de afbouw van risicovolle afhankelijkheden op het gebied van defensie en veiligheid. Nederland zal uitdragen dat het streeft naar 40 procent gezamenlijke aanbestedingen en 50 procent defensieaankopen binnen Europa en andere EU-lidstaten hier ook toe oproepen. Samenwerking met derde landen blijft cruciaal, in het bijzonder ten behoeve van steun aan Oekraïne, en Nederland zal ertoe oproepen dat EU-instrumenten hier voldoende mogelijkheden voor bieden. Tot slot is voor het kabinet van belang dat de *Priority Capability Areas* (PCAs) met urgentie concrete invulling krijgen, waarbij Nederland met een aantal andere EU-lidstaten het goede voorbeeld geeft met de PCA drones en counter-drones systemen.

Migratie

Het kabinet ziet uit naar de reguliere voortgangsbrief van de Commissie over de EU-inzet op migratie. Voor het kabinet is het essentieel dat de ER zowel de interne als de externe aspecten van migratie binnen de EU adresseert. Prioriteiten hierbij zijn het tegengaan van irreguliere migratie, de bescherming van migranten en het bevorderen van terugkeer. Hierbij wordt ingezet op voortgang in de snelle implementatie van het Asiel- en Migratiepact, de naleving van de Dublin-verordening en de (door)ontwikkeling van brede partnerschappen. Voorafgaand aan de ER zal het kabinet met gelijkgezinde lidstaten en de Commissie in gesprek gaan over innovatieve vormen van migratiesamenwerking. Het kabinet blijft een voortrekkersrol spelen bij de doorontwikkeling van nieuwe oplossingen.

Lunch met de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties

De Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties, Antonio Guterres, zal naar verwachting steun vragen voor het behoud van de VN als belangrijkste internationale platform en hoeder van het internationaal recht en internationale vrede en veiligheid, de precaire financiële situatie van de VN en de VN80-hervormingsagenda. Nederland blijft het belang van het naleven van het internationaal recht onderstrepen, inclusief de principes van het VN-Handvest, onder meer tijdens de viering dit jaar van het 80-jarige bestaan van het Internationaal Gerechtshof waarvan Nederland gastland is. Wat betreft de financiële situatie van de VN onderstreept Nederland de noodzaak dat alle lidstaten volledig en op tijd betalen. Ook verwelkomt Nederland de gerealiseerde en aangekondigde bezuinigingen binnen de VN. Ten slotte zal Nederland opnieuw steun uitspreken voor de VN80-hervormingen op de drie pijlers van de VN (vrede en veiligheid, ontwikkeling, mensenrechten) en hun onderlinge samenhang, om te komen tot een effectievere VN die zich meer richt op haar kernmandaten.

Eurozonetop

En marge van de ER van maart zal een Eurozonetop plaatsvinden, een bijeenkomst van regeringsleiders van landen die de euro als munt hebben. Een formele agenda is nog niet bekend. De Eurogroep die bij elkaar komt op 9 maart zal van gedachten wisselen over de invulling van deze top. Naar verwachting zal de Eurozonetop onder andere spreken over de Economische en Monetaire Unie, de internationale rol van

¹ Zie Kamerstuk 22112, nr. 4027.

de euro, en de jaarlijkse aanbevelingen voor het economisch beleid van de eurozone (*euro area recommendations*, EAR).